

Hamit Bey (Hamdi Hamit Karaosmanoğlu) (1886-1961)

Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev yapan Çanakkale milletvekili Hamdi Hamit (Karaosmanoğlu) 1886'da Isparta'da doğdu.

İstanbul Hukuk Fakültesini bitirdi. Çanakkale Savcılığı görevini yürütürken Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti tarafından aday gösterildi. Öldürülmek tehdidi altında ancak Meclis açıldıktan bir ay sonra Ankara'ya ulaşabildi. Hamdi Hamit Bey'in Ankara'ya giderken yol masrafını Kal'a-i Sultaniye Mal Sandığı karşıladı. Bu konuda Kal'a-i Sultaniye Mutasarrıfı ve Komutanı olan Miralay Hüseyin Avni Bey, Dâhiliye Vekâletine (İçişleri Bakanlığı) gönderdiği telgrafta Kal'a-i Sultaniye (Biga) Sancağından seçilen milletvekillerinin yolluklarının mahallî mal sandığından karşılandığını belirtmektedir.

Çanakkale Savcısı olan Hamdi Hamit Bey, öldürülme kaygısı ve riski altında uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra Meclise katıldı ve Meclis tarafında Isparta İstiklâl Mahkemesi üyeliğine seçildi. Meclise katıldıktan kısa bir süre sonra Mustafa Kemal Paşa'nın cepheye gideceğini ve yanında on kadar milletvekilinin de bulunmasını arzu ettiğini belirtmesi ve bu heyette bulunanların cephedeki savaşçılara TBMM'nin selamını iletmesi kararlaştırıldı. Mustafa Kemal Paşa ile birlikte cepheye gidecek olan milletvekillerinin seçimi kura ile yapıldı. Kura sonucu Kayseri milletvekilleri Osman Zeki Bey ve Sabit Efendi, Antalya milletvekili Halil İbrahim Bey, Ankara milletvekili Alfred Rüstem Bey, Bolu milletvekili Tunalı Hilmi Bey, Bursa milletvekili Necati Bey, Antep milletvekili Yasin Bey, İzmir milletvekili Hacı Süleyman Efendi, Malatya milletvekili Fevzi Efendi ve Kal'a-i Sultaniye (Biga) milletvekili Hamdi Hamit Bey seçildiler. Ancak Hamdi Hamit Bey cepheyi ziyaret edecek heyette görev almak istemedi.

Biga milletvekili Hamit Bey dışında Antalya milletvekili Halil İbrahim Bey ve Kayseri milletvekili Osman Zeki Bey de heyetten ayrılmak istediklerini belirten birer dilekçe verdiler. Meclis 2.Başkanı Celalettin Arif Bey, istifaları kabul etmedi. 120 imzalı olarak kura usulü yerine heyete dâhil olacak üyelerin seçimle belirlenmesi isteği de usule aykırı olduğundan Meclis Başkanlığı'nca kabul edilmedi. Meclis Başkanlığı üç milletvekilinin istifasını içeren dilekçeler için genel kurulda oylamaya başvurdu. Ancak genel kurulda bulunan hiçbir milletvekili oylama sırasında istifaların kabulüne dair elini kaldırmadığı için üç milletvekilinin milletvekilliğinden istifaları da kabul edilmedi. Böylece Hamit Bey'in verdiği istifa dilekçesi geçersiz sayıldı.

Biga Mebusu Hamit Bey'in 28 Eylül 1920 günü verdiği takdirde Ankara Vilayetinin Resmi gazetesinde günlük resmi emir ve konuların yayınlanmasını teklif etti. Bu teklife TBMM Başkanı Mustafa Kemal Paşa 30 Ekim 1920 tarihinde Matbuat ve İstihbarat Umum Müdürlüğü tarafından bir Resmi Gazete'nin yayınlanmakta olduğu o nedenle bu takdirde

Hamit Bey (Hamdi Hamit Karaosmanoğlu)

söz edilen konuya gerek bulunmadığını belirtti.

Türk Kurtuluş Savaşı'nın finansmanı için 23 Eylül - 30 Eylül 1920 günleri arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden altı adet vergi kanunu çıkarıldı. Kanun numaraları; 26, 29, 30, 31, 32, 33 olan bu vergi kanunları sonucu; tuzun kilosu başına alınan vergi 3 kuruşa, maktu alınan Damga Vergisi üç katına, Sigara Kâğıdı Tüketim Vergisi (50 Yapraklık) 10 paradan 20 paraya, kibritin kutusundan alınan Tüketim Vergisi 5 paradan 10 paraya, oyun kâğıtlarından alınan Tüketim Vergisi 5 kuruştan 25 kuruşa, yıllık bilardo masası vergisi 500 kuruş ve satranç tulumlarının tanesi için yıllık 300 kuruş vergi alınmasına karar verildi. Biga milletvekili Hamit Bey, 29 Eylül 1920 tarihinde damga vergisinin arttırılması hakkında Meclis gündemine getirilen kanun hakkında bir konuşma yaparak vergiyi savundu ve kabul oyu verdi.

İstiklâl Mahkemeleri Kanunu kabul edildikten sonra 20 Eylül 1920 tarihinde mahkeme üyelerinin seçimine karar verildi. Yirmi bir kişinin İstiklâl Mahkemelerine toptan seçilmesine ve yedi mahkemeye üçer üçer dağıtılmasına dair teklif sunulmuş ve kabul edildi. Bu teklifin ardından seçimler yapıldı. Biga milletvekilleri Hamit Karaosmanoğlu ve Hafız Ahmet Hamdi Dumrul Isparta İstiklal Mahkemesi'ne üye seçildiler.

Biga milletvekili Hamit Bey, 21 Nisan 1921 tarihinde Bozkır ayaklanması sırasında meydana gelen koyun hırsızlığı hakkında Meclise bilgi verdi. Hamit Bey isyan sırasında otuz beş kişilik bir çetenin Yalvaç ve Bozkır çevresindeki köylerden çaldıkları koyunları alarak İzmir'e sevk etmek istedikleri ve orada Yunanlılarla işbirliği yapan Kocakafa Mustafa Ağa'ya gönderdikleri ancak koyunların ele geçirildiği ve toplam 4.720 koyun olduğu anlaşıldı. Bu koyunlardan iki yüz tanesi Demirci Mehmet Efe tarafından gasp edildi ve Demirci Mehmet Efe'nin tenkili için gönderilen Refet Paşa tarafında sözkonusu koyunlar ele geçirilerek ordunun ihtiyacı için kullanıldı. Bu olay Isparta İstiklal Mahkemesi'nin gündemine geldi ve koyunları çaldıklarını söyleyen üç kişiye yalan beyanda buldukları gerekçesiyle iki ay ceza verildi. Koyunları asıl Kara Mustafa tarafından çalınıp İzmir'e Kocakafa Mustafa Ağa'ya gönderilmek istediğinin anlaşıldığını açıkladı ve konunun adi suçlar kapsamında değerlendirildiğini belirtti.

Biga Mebusu Hamit Bey'in 13 Ocak 1923 günü verdiği, Çanakkale'deki İngiliz işgal kuvvetlerinin yaptıkları cinayet konusunda Lozan'da bulunan TBMM Hükümeti Murahhasının dikkatine sunulması için söz konusu takririn Dışişleri Bakanlığı'na havale edilmesi kararlaştırıldı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde birinci dönem milletvekillerinin gelecekte beklenenleri üzerine yapılan ankete katılan Biga milletvekili Hamit Bey, 23 Nisan 1922 tarihinde, Türkiye'nin geleceği ile ilgili görüşlerini şöyle belirtmiştir:

Bağımsızlık, toplumun siyasal hakkıdır. Toplumumuzda temel öge, köylü ve çiftçidir. Bugünkü Türkiye bu iki toplum tabakasının diliyle siyasetini ve varlığını ortaya koyar. O nedenle ki, kurtuluş ve bağımsızlığa götürecektir olan şimdiki ulusal davamızın amaçlarında içerilmiş bulunan verimlerin devşirilmesi için siyasal yaşamımızın temel taşı oluşturulan köylü ve çiftçinin temel refah ve mutluluğunun sağlanması ve dayanağı olan ekonominin düzenlenmesi memleketin doğal kaynaklarının nemalandırılması ve özellikle eğitim işlerinin çağın gereklerine göre yaygınlaştırılması ve bugünkü genç kuşağın yeni uygarlık akımlarına elverişli bir toplumsal inanç sistemiyle donanmış olarak hazırlanması bağımsızlık savaşımızın verimli ve bolluk getirici olmasının temel koşullarındandır.

TBMM, Biga milletvekili Hamdi (Karaosmanoğlu) Bey'i, Millî Mücadele sırasında yaptığı hizmetlerden dolayı 1735 numaralı "Kırmızı-Yeşil" şeritli **İstiklal Madalyası** ile ödüllendirdi.

Biga milletvekili Hamit Bey, milletvekilliği sona erdikten sonra ailesiyle memleketi Isparta'ya yerleşti ve 10 Ağustos

1961 tarihinde Isparta'da hayatını kaybetti.

Mithat ATABAY

KAYNAKÇA

ATABAY, Mithat, **Kurtuluş Savaşı'nda Çanakkale**, Paradigma Akademi Yayınları, Ankara 2021.

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi, Milli Mücadele ve TBMM I.Dönem**, III. Cilt, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 1995.

TBMM Zabıt Ceridesi, C.26, Devre: I, İçtima senesi: 3, 23 Kânunuevvel 1338 Tarihli Yüzaltmışbirinci İçtimadan 25 Kânunusani 1339 Tarihli Yüzsekseninci İçtimaa Kadar, Ankara 1960.

TBMM Zabıt Ceridesi, C.27, Devre: I, İçtima senesi: 3, 27 Kânunusani 1339 Tarihli Seksenbirinci İçtimadan 28 Şubat 1339 Tarihli İkiyüzbirinci İçtimaa Kadar, Ankara 1960.

TBMM Zabıt Ceridesi, C.6, Devre: I, İçtima senesi: 1, 22 Teşrinisani 1336 Tarihli Yüzbirinci İçtimadan 23 Kânunuevvel 1336 Tarihli Yüzyirminci İçtimaa Kadar, 2.Baskı, Ankara 1943.

TBMM Zabıt Ceridesi, C.26, Devre: I, İçtima senesi: 3, 23 Kânunuevvel 1338 Tarihli Yüzaltmışbirinci İçtimadan 25 Kânunusani 1339 Tarihli Yüzsekseninci İçtimaa Kadar, Ankara 1960.

TBMM Zabıt Ceridesi, C.27, Devre: I, İçtima senesi: 3, 27 Kanunusani 1339 Tarihli Yüzseksenbirinci İçtimadan 28 Şubat 1339 Tarihli İkiyüzbirinci İçtimaa Kadar, Ankara 1960.

TBMM, **İlk Meclis: Birinci Dönem TBMM Milletvekillerinin Gelecekte Bekledikleri Anketi**, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları No:100, Ankara 2004.

TBMM, **İstiklâl Mahkemeleri**, c.I, TBMM Basımevi, Ankara 2015.

TBMM, **SM_50_1_1.Biga Mebusu Hamdi Bey'in Seçim Mazbatası**.

29/03/2025 tarihinde

<https://aturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/hamit-bey-hamdi-hamit-karaosmanoglu-1886-1961/?pdf=6860> adresinden erişilmiştir